

Индивидуални различия и образование

Радостен е стремежът за иновации в детски градини и в училища у нас. Вестник „Учителско дело“ щедро ги отразява. Активността на нашите просветни дейци през вековете е извисявала родното образование и му е отредила достойно място сред общността на народите. Тази светла традиция се проявява и сега.

Ускорените темпове на научно-техническия прогрес изискват високи равнища на интелект и способности. Създава се необходимост и от ръст на нравственост. Без тях постиженията в новия век не могат да се оползотворяват и умножават. Ето защо актуална е задачата сега образованието да допринася все повече и по-добре за придобиване на ценности от младото поколение. Тя мотивира просветните дейци да обсъждат целесъобразни подходи и условия, да създават и обменят педагогически опит.

Ще посоча няколко области от образованието, в които е наложително да се осъществят обновителни процеси и заслужава чрез обсъждане да се очертаят оптимални перспективи.

1. Специфичността и сложността на съвременния труд налага да се осигурява чрез образованието богатство от високоразвити способности у населението. Как да се постига това?

Може би най-добре е да се тръгне от разбирането, известно почти на всички, но недостатъчно оценявано и използвано, че всеки идва на този свят с някакви дадености, предразположения, възможности. В семейството едни получават подем, други остават в сянка. При постъпване на децата в детска градина и в училище вниманието предимно е насочено към познавателна дейност и развитие. Забелязват се различия, но отсъстват в значителна степен грижите за разцвет на индивидуал-

но – повишена сръчност, подвижност, артистичност, музикалност, изобразителни, поетични, писателски, конструктивни, технически и други дарби. Като се има предвид, че ранното стимулиране и подкрепа на индивидуалните заложби е гаранция за високи полети, назряла е потребността от по-умело съчетаване на общото и на индивидуалното в образованието на децата и учениците.

Наложително е да се определят критерии за ранна диагностика на индивидуални предимства на личността; да се внесат целесъобразни корекции в учебните планове и програми с оглед хармония между потребното общо и индивидуалното в подготовката на децата и учениците за живота. И което е не по-малко важно, да се изясни как ще реализират общото и индивидуалното в образованието.

2. Прогресът на човечеството винаги е бил дело на високоразвити личности. Сега, когато прогресът едновременно обхваща много области и сфери, извършва се от широки екипи от специалисти, продуктивните проявления могат да се реализират от високоразвити личности. Необходимостта от тях става все по-голяма. В перспектива онези страни ще заемат челни места в общността на народите и ще си осигуряват желан стандарт на живот, които подготвят такива кадри. Осигурява ли ги нашето средно образование?

Вярно, печелим призови места от ученици в света, благодарение усилията на талантливи родни учители. Трябва да сме им благодарни и признателни. Като система средното образование би могло и би трябвало по-пълно и мащабно да дава своя принос. Постиженията на развитието са следствие от ранно, възходящо (без забавяне) надграждане на зна-

ния, умения, способности у децата, учениците. При това положение оправдано ли е постигащите изпреварващо в хода на обучението съответните образователни цели, да бъдат задържани с останалите връстници до завършване с випуска на средно образование? Твърде късно е след осемнадесет години тези способни млади хора да продължат образованието си на по-високи равнища? При такова забавяне, страната ни се лишава от върхови научни и културни постижения.

В други страни органите на средното образование осигуряват на своите талантлив ученици изпреварващо да вървят напред, в кратки срокове да завършват средно образование и да постъпват във ВУЗ. Техният пример е поучителен. Изразяването на позиция у нас по проблема е належащо.

3. Щом приемаме, че всички сме различни, то естествено е едни деца ученици по-бързо да осмислят и да усвояват дадено учебно съдържание, а други да постигат това по-бавно. На едни да са потребни по-малко упражнения, помощ, а на други – повече? По-бавните не са виновни за различието. На практика обаче в системата на образованието у нас не са създадени благоприятни условия за тях.

На всички ученици от даден клас се преподава едно и също учебно съдържание. Предвидено е общо учебно време за упражнения. Изисква се в пределите на него всички да се справят с възложено. Резултатите се оценяват с числата от 2 до 6. У по-малък брой ученици успежите будят радост. У значителна част – недоволство. Двойката за учениците е своеобразна форма на наказание. Тя убива самочувствието им. Поражда негодувание, срам, желание да напуснат училището, което нерядко се и

осъществява. Повтарянето на класа пък е наказание с особено неблагоприятни трайни последствия върху бъдещето на младите хора. То не осигурява и на родната ни необходими по подготовка, развитие и вяра в себе си кадри.

Заслужава да се запитаме: Това ли е единственият начин на работа в училище? Няма ли други по-хуманни, по-запазващи душевността на личността, подкрепящи и стимулиращи развитието й?

Не е ли по-подходящо, в границите на образователните степени, на по-бавните по дадени учебни дейности ученици, без санкциониране и повтаряне на класове, да им се предоставя възможност да напредват със свой темп и да бъде оценявано напредването положително?

Обстоятелството, че едни учебни дисциплини по-лесно се отдават на някои ученици, а други – по-трудно, позволява на учениците да се прилага учебно съдържание на две равнища по обем и сложност, с право да избират кои учебни предмети на какво равнище да изучават. Всяко равнище да им носи определен брой точки. Така някои ученици ще избират на първо равнище да изучават физкултура, практически дейности, пене и музика, а на следващо – по-трудните за тях. Други ученици, в различни съчетания, ще правят други избори, които в съвкупност им носят относително общ брой точки. Това ще дава на всички ученици самочувствие, ще ги мобилизира да придобиват знания, умения, развитие. Всеки ще има с какво да се гордее, да бъде пример за своите съученици. В следващи класове учениците могат да променят равнището на учебна или на учебни дисциплини.

4. В днешния свят съществуват алчност, лъжи, измами, лицемерие, нечестност, несправедливост и др. Нравствеността линеес.

Как в тези условия образованието да осъществява своята възпитателна мисия? Съществуват обективни трудности, но има и какво да се направи.

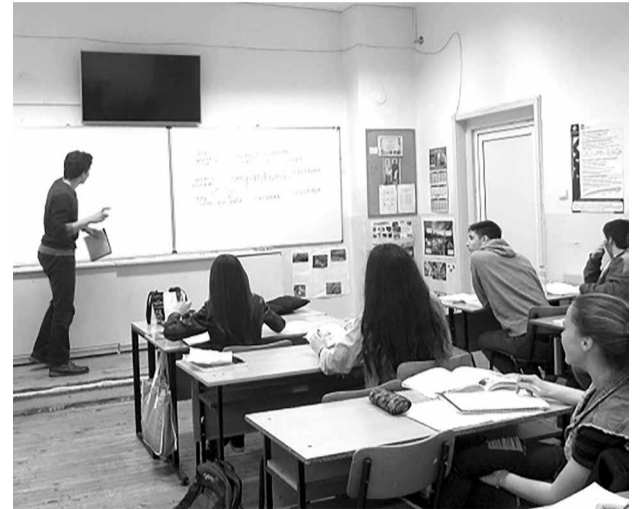
На първо място е полезно възпитанието от преки въздействия, поучения чрез примери, разисквания, обсъждания, решения, дейности да осигурява самовъзпитание на младите поколения. Те по своя воля да се изменят, развиват, да превръщат морални ценности в лични убеждения.

Второ, отрицателните явления в света пораждат нарастващ страх от възможен апокалипсис на човечеството. В резултат все повече и по-широко се осъзнава като спасение необходимостта от извисяване в нравственост. Тя е благоприятно условие образованието да се опира и на нравствеността и да повишава ефективността на възпитателната работа.

Дейците на просветата у нас са подготвени да обсъдят и да допринесат за успешно разрешаване на проблеми на образованието, които са в противоречие с повелите на времето.

Проф. д.п.н. Любомир
Ст. ГЕОРГИЕВ

Тази учебна година в 164. ГПИЕ „Мигел де Сервантес“, София: дъжд от проекти eTwinning

След два много успешни проекта през изминалите две учебни години тази учебна година 164. ГПИЕ „Мигел де Сервантес“ в София продължава своята работа. И този път не с един или два, а с цели 10 проекта. Единият е продължение от предишната година с ръководител Рая Данон. Осми клас, с помощта на учителите Мария Иванова и Ирина Аламанова, правят първите си стъпки в дейността eTwinning, която е част от новата европейска програма за образование, обучение, младеж и спорт „Еразъм+“. За част от десетокласниците работата по проекти от такъв вид също е новост. Ръководител е Ирина Аламанова с помощта на Виктория Крумова. Наистина всяко начало е трудно. Но ние сме упорити и не се отказваме. Проектите са част от учебната програма, а учениците не само работят активно с нови технологии и практикуват испанския език, но и общуват с ученици от други страни и се учат да работят в екип. И ето резултатът – активни трудности, но има и какво да се направи.

На първо място е полезно възпитанието от преки въздействия, поучения чрез примери, разисквания, обсъждания, решения, дейности да осигурява самовъзпитание на младите поколения. Те по своя воля да се изменят, развиват, да превръщат морални ценности в лични убеждения.

Второ, отрицателните явления в света пораждат нарастващ страх от възможен апокалипсис на човечеството. В резултат все повече и по-широко се осъзнава като спасение необходимостта от извисяване в нравственост. Тя е благоприятно условие образованието да се опира и на нравствеността и да повишава ефективността на възпитателната работа.

Дейците на просветата у нас са подготвени да обсъдят и да допринесат за успешно разрешаване на проблеми на образованието, които са в противоречие с повелите на времето.

eTwinning, където всеки проект си има страница, писаха читателски дневник, направиха облаци от думи, които им се струваха ключови за книгите, гледаха видеоканали на различни буктубъри, обмениха мнения, написаха сценарий на видеорежюме, а сега тече снимачният етап. За да сме сигурни, че не е останала книга непрочетена, нито облак невидян, проверихме какво са научили с един въпрос и постигнаха много добри резултати. Надяваме се да можем скоро да представим сниманите видеа, защото ще бъдат качени в собствен литературен канал в Youtube.

Друг чудесен проект, свързан с литературата, е „През авангарда – ред по ред променяш своя мир“ („De ismo en ismo... Y nunca serás el mismo“), където учениците не само се запознаха с авангардните литературни течения в Испания от първите 40 години на XX век, но и сами създадоха множество собствени произведения, мини видеоуроци по темата, както и видеоантологий. Задачите бяха много, но разнообразни. Авангардните течения като футуризм, дадаизъм, кубизъм си спечелиха доста почитатели. Целта бе постигната – сега знаем, че литературата може да бъде и игра, а играта да стане литература. В клас ученици обясниха на други ученици какво е това авангардно течение в литературата, четяха поеми, които сами бяха избрали, и разказваха за чувствата, които са ги подтикнали да изберат точно тях. Всеки от проектите ще завърши с презентация пред съучениците. Много се надяваме, че вирусът „eTwinning“ ще зарази и други.

А следващата публикация ще посветим на проектите, свързани с голямата тема на тази година – културното наследство на Европа и, разбира се, на България.

Ирина АЛАМАНОВА,
учител в 164. ГПИЕ
„Мигел де Сервантес“,
гр. София

Моите приказни пътечки

Нови комплекти познавателни книжки за 3. и 4. подготвителна група

Български език и литература

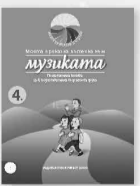

Математика

Околен свят

Проект

Музика

Изобразително изкуство

Конструирани и технологии

Бонуси

Всеки учител, който избере да работи по комплекта на Булвест 2000, ще получи безплатно:

- Комплект познавателни книжки
- Книга за учителя
- Код за достъп до електронните ресурси към системата
- CD по музика

Електронни игри, задачи и упражнения